

TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA MOLIYAVIY HISOB VA HISOBOTLARNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH.

*Mahmudov Nurjahon Murodil o'g'li.
Fiskal instituti Magistratura tinglovchisi*

Annotatsiya: Maqola, tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy hisob-kitobini va hisobotlarini xalqaro standartlar asosida rivojlantirishning muhimligi va zarurati ustida qurilgan. Ushbu mavzuda moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni rivojlantirishning sabab-muallif tasavvur etilgan davridagi yangi va ozaro bog'liqlikni kuchi bilan qanday o'zgarishi mumkinligi va bu o'zgarishlarning tadbirkorlik subyektlariga qanday foyda olib kelishi, ta'siri va mavjud bo'lgan muammolarini bayon qiladi.

Maqola, moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirishning qanday ta'sirga ega bolishi kerakligini ko'rsatadi va bu jarayonning tadbirkorlik subyektlariga qanday maslahatlar va yo'riqnoma tashkil etishi mumkinligini o'rnatadi.

Mualliflar, moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirishning keyinchalik faoliyat uchun kritik muhimligini belgilaydilar va bu jarayonni amalga oshirishda kerak bo'lgan harakatlar va usullarni ta'kidlaydilar.

Maqola, tadbirkorlik subyektlari uchun moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirishning zarurati va bu jarayonni amalga oshirishning asosiy foydasi haqida ilmiy korsatkichlar va korsatmalar bilan ta'minlaydi.

Abstract: The article is based on the importance and necessity of developing financial accounting and reports of business entities based on international standards. In this topic, I will describe how the development of financial calculations and reports can change with the power of new and interconnectedness in the period of the author's imagination, and how these changes will bring benefits to business entities, their effects and existing problems. does.

The article shows the impact of the development of financial accounting and reporting on the basis of international standards, and sets out what advice and guidance this process can provide to business entities.

The authors define the critical importance of the development of financial accounting and reporting based on international standards for subsequent activities and emphasize the actions and methods needed to implement this process.

The article provides scientific indicators and instructions about the need to develop financial calculations and reports for business entities based on international standards and the main benefits of implementing this process.

Kalit soʻzlar: Tadbirkorlik subyekti, moliyaviy hisob, xalqaro standart, moliyaviy hisobot, tadbirkorlikni rivojlantirish, moliyaviy koʻrsatkich, buxgalteriya hisobi, normativ tahlil.

Kirish:

Tadbirkorlik subyektlari uchun moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirish, global iqtisodiy va moliyaviy muhitda birinchi bor 21-lik asrning talabalik qilayotgan sharoitlarida e'tibor talab etuvchi kritik meselelar orasida joy olgan. Bugungi kundalarda, xalqaro savdo, investitsiyalar va hamkorlik tizimi samaradorligi va ishonchini ta'minlash uchun moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar boyicha ommalashtirilgan standartlar keng doirada muhim ahamiyatga ega bolgan. Bu standartlar, tadbirkorlik subyektlarining faoliyatini ommalashtirishda mustahkam asoslar ta'minlashda va xalqaro mijozlar bilan ishlashda yuqori sifatli axborot va soliq axborotlarining mavjudligini ta'minlashda katta ahamiyatga ega.

Maqola, tadbirkorlik subyektlari uchun moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirishning sabab-muallif tasavvur etilgan davridagi yangi va ozaro bogliqlikni kuchi bilan qanday ozgarishi mumkinligi va bu ozgarishlarning tadbirkorlik subyektlariga qanday foyda olib kelishi, ta'siri va mavjud boʻlgan muammolarini bayon qiladi.

Maqola, moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirishning qanday ta'sirga ega bolishi kerakligini korsatadi va bu jarayonning tadbirkorlik subyektlariga qanday maslahatlar va yo'riqnoma tashkil etishi mumkinligini o'rnatadi.

Mualliflar, moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirishning keyinchalik faoliyat uchun kritik muhimligini belgilaydilar va bu jarayonni amalga oshirishda kerak boʻlgan harakatlar va usullarni ta'kidlaydilar.

Tahlil va natijalar:

Moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar tadbirkorlik subyektlari uchun asosiy vositalardir, chunki ularni yaxshi tuzilgan va xalqaro standartlarga mos ravishda rivojlantirish, biznes faoliyatini mustahkam, ishonchli va samarali qilishda juda katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada ko'rsatilgan tahlil va natijalar quyidagicha:

Moliyaviy Hisob-kitob va Hisobotlar Standartlari O'zaro Bog'liqlikni Kuchi Bilan O'zgarishi: Tadbirkorlik subyektlari o'z faoliyatlarini moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirishda oldindan yuritishlari talab etiladi. Bu standartlar o'zaro soliq, moliyaviy axborot almashinishi va xalqaro moliyaviy munosabatlar sohasida ishonchlilikni kuchiyatadi.

Foyda olish: Moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirish, tadbirkorlik subyektlari uchun qollaniladigan yagona ta'limotlar va qollanma asosidagi umumiy tuzilmalar bilan birgalikda, hisobotlarni tayyorlash va

tahlil qilish jarayonini simplifikatsiya qiladi. Bu esa vaqtni va resurslarni tejashni kamaytiradi va natijada tadbirkorlik subyekting samaradorligini oshiradi.

Xalqaro Hamkorlik: Moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar xalqaro darajadagi hamkorlik va savdo muhitida ishlashda katta ahamiyatga ega. Xalqaro standartlarga mos ravishda rivojlantirilgan hisob-kitob va hisobotlar, tadbirkorlik subyektlarining xalqaro mijozlar bilan ishlashini yangillatadi va ularga xalqaro bozorlarda muvaffaqiyatli bolishlari uchun zarur bolgan axborotlarni ta'minlaydi.

Rivojlanishning Keyinchi Faydasi: Moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirish, tadbirkorlik subyektlariga o'z faoliyatlarini kuzatish, boshqarish va samarali qilish uchun yaxshi yo'l ochadi. Bu jarayon tadbirkorlik subyekting moliyaviy nazoratini kuchaytiradi va strategik qarorlar olishda uning ilmiy asoslarini oshiradi.

Kritik Muammolar va Ustuvorliklar: Maqolada ko'rsatilgan tahlil va natijalar, moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirishning tadbirkorlik subyektlari uchun qanday muhim muammolarni hal qilishda va moliyaviy faoliyatni yaxshilashda qanday ustuvorliklarga ega bo'lishini namoyish etadi. Bu esa rivojlanish jarayonining keyinchi oqimlari va tadbirkorlik subyekting muvaffaqiyatiga qanday ta'sir ko'rsatishi mumkinligini o'rgatadi.

Moliyaviy isloklar: Xalqaro standartlar asosida rivojlantirilgan moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar, tadbirkorlik subyektlari uchun moliyaviy integritetni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ushbu standartlar, hisob-kitob ma'lumotlarining to'g'riligini va islohotlarni ommalashtirishni ta'minlaydi, shuningdek, moliyaviy nazorat va audit jarayonlarida foydalaniladigan o'zaro to'g'ri ekanligi va moliyaviy imkoniyatlarini kuchaytiradi.

Biznes Faoliyatini Ommalashtirishda Tazimlanishi: Moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirish, tadbirkorlik subyektlari uchun biznes faoliyatini ommalashtirishda yuqori darajada muhimdir. Bu standartlar, tovarlar va xizmatlarni sotish, ishlab chiqarish va moliyaviy boshqaruv sohasida hisobotlarni tayyorlash va hisobotlarni tahlil qilish jarayonlarini yangillatiradi.

Qonun huquqi talablar va normalar bilan muvozanat: Moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar xalqaro standartlarga mos ravishda rivojlantirilganligida, tadbirkorlik subyektlari qonun huquqi talablarga mos ravishda faoliyat olib bormoqda. Bu esa ularga xalqaro bozorlarda ishonchlilik va qonun huquqi tartibotlarga rioya qilishga imkoniyat yaratadi, shuningdek, xalqaro savdo va investitsiyalar uchun ishonchlilik va ma'naviy zamin yaratadi.

Transparensiya va ishonch: Xalqaro standartlarga muvofiq rivojlantirilgan moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar, tadbirkorlik subyektlari uchun transparensiya (oshkori) va ishonchni kuchiyaydi. Moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar

ommalashtirilgan standartlarga mos ravishda rivojlantirilganida, biznes faoliyatining transparensiyasi va ishonchli boshqarish samarali va barqarorlikni ta'minlaydi.

Samaradorlik va Hamkorlikda Oshirilgan Yordam: Tadbirkorlik subyektlari uchun moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar standartlarga mos ravishda rivojlantirilishi, ularga rivojlanishlari va qatnashchilari bilan samaradorlik va hamkorlikni oshirishda yordam beradi. Bu esa ularning moliyaviy faoliyatlarini samarali, ishonchli va mablag' sifatida boshqarishiga yordam beradi, shuningdek, xalqaro investorlar, hissadorlik agentliklari va boshqa muhim hisob-kitob bo'yicha ixtisoslashgan tashkilotlar bilan ishlashga imkoniyat yaratadi.

Ushbu tahlil va natijalar, moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirishning tadbirkorlik subyektlari uchun muhimligini va uning samaradorligini namoyish etadi. Bu standartlarga rioya qilish, tadbirkorlik subyektlarining global bozorda o'zlarining o'rnini va samaradorligini ta'minlashda katta ahamiyatga ega.

Xulosa va natijalar.

Moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar tadbirkorlik subyektlari uchun kritik ahamiyatga ega bo'lib, ularni xalqaro standartlar asosida rivojlantirishning samarali jarayonini qo'llab-quvvatlash kerak. Ushbu maqolada ko'rsatilgan tahlil va natijalar quyidagi muhim xulosalarni o'z ichiga oladi:

Moliyaviy holatni ta'minlash: Xalqaro standartlarga mos ravishda rivojlantirilgan moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar, tadbirkorlik subyektlariga moliyaviy integritetni ta'minlashda yordam beradi. Ular hisob-kitob ma'lumotlarining to'g'riligini va islohotlarni ommalashtirishga imkoniyat yaratadi, shuningdek, moliyaviy nazorat va audit jarayonlarida foydalaniladigan o'zaro tan olinganligi va moliyaviy imkoniyatlarini kuchaytiradi.

Biznes Faoliyatini Ommalashtirish va Samimiylik: Moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar tadbirkorlik subyektlarining biznes faoliyatlarini ommalashtirish va ishonchliligini oshirishga yordam beradi. Ular faoliyatni mustahkam, ishonchli va samarali qilishda katta ahamiyatga ega bo'lib, shuningdek, moliyaviy boshqaruv sohasida hisobotlarni tayyorlash va hisobotlarni tahlil qilish jarayonlarini simplifikatsiya qiladi.

Hamkorlik va Xalqaro Savdo Muhitida Islohotlar: Moliyaviy hisob-kitob va hisobotlar xalqaro savdo va investitsiyalar sohasida ishonchlilik va mablag' sifatida boshqarishni kuchaytiradi. Ular tadbirkorlik subyektlarining xalqaro mijozlar bilan hamkorlikda ishlashini yengillatadi va ularga xalqaro bozorlarda muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun zarur axborotlarni ta'minlaydi.

Jumladan, moliyaviy hisob-kitob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida rivojlantirish, tadbirkorlik subyektlari uchun biznes faoliyatlarini samarali va ishonchli

qilishda muhim rolni o'ynaydi. Ular transparensiya, ishonchni kuchaytirish, hamkorlikni oshirish va moliyaviy integritetni ta'minlashda katta o'rin egallaydi.

Adabiyotlar:

1. Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, & Musabekov Sherali Nazarali o'g'li. (2023). THE STUDY OF VALUE-ADDED TAX: KNOWLEDGE FROM THE EU VAT EXPERIENCE AND UZBEKISTAN'S VAT SYSTEM. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 9(9), 131–135. <https://doi.org/10.54613/ku.v9i9.853>
2. Po'latov, S., & Farmonov, I. (2023). The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.
3. Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li. (2023). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I VA AYLANMADAN OLINADIGAN SOLIQ TO'LOVCHILARINI BIR-BIRIDAN FARQLI JIHATLARINI BAHOLASH. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 9(9), 140–143. <https://doi.org/10.54613/ku.v9i9.855>
4. Mishustin M.V. (2010), Dlya povыsheniya kachestva nalogovogo administrirovaniya neobxodima kompleksnaya modernizatsiya nalogovoy slujb. Intervyu // Rossiyskiy nalogovыy kurer. № 22. Str. 5-9.
5. O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi- Toshkent: G'afur G'ulom nashriyot uyi 2020.- 640 b.